

VOORSTEL

zaaknummer: 1093024
afdelingsnaam: BenO Sociaal Domein
steller: Vincent Raats
telefoonnummer: 06-15952186
onderwerp: Aanvullende indexaties 2022 voor Jeugd en Wmo

Voorstel

1. Het vaststellen van een eenmalige extra verhoging van 0,57% (boven op de reguliere indexatie in de contracten) van de tarieven jeugdbescherming en jeugdreclassering, maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulpvoorzieningen m.u.v. de verblijfspercelen waarvoor de tarieven in juli 2021 herzien zijn.
2. Het vaststellen van een eenmalige verhoging van 0,83% (waarvan 0,57% boven op de reguliere indexatie in de contracten) van de reeds per 1 juli 2021 herziene tarieven voor de ingekochte verblijfsvoorzieningen.
3. Het vaststellen van een eenmalige aanvullende indexatie voor de overeenkomsten Bescherming en Opvang en Gesloten Jeugdhulp van 1,13% waarmee de totale indexatie per 1 januari 2022 voor deze voorzieningen 3,48% wordt.
4. Het vaststellen van een eenmalige afwijking van de contractueel overeengekomen peildatum van 1 oktober voor de indexatie van de overeenkomst hulp bij het huishouden en de indexatie 2022 vast te stellen zodra het looneffect van de cao VVT per 1 januari 2022 bekend is.

Samenvatting

Gemeenten zijn op 9 november jl. door ActiZ, Zorgthuisnl, Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, Sociaal Werk Nederland, Valente, VGN, VNG en VWS opgeroepen om voor 2022 een extra indexatie toe te passen voor de tarieven Jeugd en Wmo met als doel de salarissen van medewerkers in de sector zorg en welzijn te verbeteren. Met dit voorstel wordt voor de regionaal ingekochte maatwerkvoorzieningen invulling gegeven aan de oproep.

Dit voorstel betreft de aanvullende indexatie voor 2022 voor Jeugd en Wmo. De voorgestelde extra indexatie en de reguliere contractueel afgesproken indexatie leiden tot de in de financiële paragraaf van dit voorstel weergegeven totale indexatiepercentages.

Het rijk heeft de gemeenten via de decembercirculaire 2021 vanaf 2022 gecompenseerd voor de extra indexatie met landelijk € 94 miljoen aan structurele extra middelen. Voor Hilversum komt dit neer op een compensatie van € 373.000,- voor Jeugd en Wmo (exclusief de compensatie via de centrummiddelen Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, Bescherming en Opvang). Wij zullen de

uitgaven monitoren om te beoordelen of de compensatie afdoende is voor de aanvullende indexatie. Wij verwachten dat de compensatie afdoende is. Indien niet het geval blijkt te zijn, zal een beroep kunnen worden gedaan op de stelpost Jeugd (€ 500.000) die bedoeld is om knelpunten in 2022 te kunnen oplossen. Structurele effecten op zorgkosten en opbrengsten (rijksmiddelen) zullen onderdeel vormen van de Voorjaarsnota 2022.

Inleiding

Het kabinet heeft € 675 miljoen beschikbaar gesteld om de salarissen in zorg en welzijn te verbeteren. Gemeenten ontvangen hiervan € 94 miljoen structureel. Gemeenten zijn vervolgens op 9 november jl. door ActiZ, Zorgthuis.nl, Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, Sociaal Werk Nederland, Valente, VGN, VNG en VWS opgeroepen om de loongebonden component van alle tarieven in de Jeugdwet en de Wmo per 1 januari 2022 met 1,13% extra te laten stijgen. Hiermee ontvangen aanbieders die werkzaam zijn binnen de Jeugdwet en de Wmo de benodigde middelen om de salarissen te kunnen verbeteren.

In de oproep is een onderscheid gemaakt tussen lopende overeenkomsten en nieuwe overeenkomsten. Omdat binnen de regio Gooi en Vechtstreek sprake is van lopende overeenkomsten die reeds een jaarlijkse indexatie kennen is juridisch advies gevraagd en is de aanvullende handreiking van VNG afgewacht alvorens over te gaan tot besluitvorming. Omdat de overeenkomsten niet allemaal een gelijke indexatie systematiek en gelijke loongebonden component kennen is dit voorstel in meerdere besluiten opgesplitst.

Juridisch advies

Juridisch is in kaart gebracht wat de risico's zijn van niet of juist wel meegaan in de oproep met betrekking tot de extra indexatie. Vraag was o.a. hoe bindend een oproep vanuit VNG en VWS is en of het niet meegaan in de oproep door kan werken in juridische procedures. Daarnaast is uitgezocht of er precedentwerking kan uitgaan van een eenmalige afwijking van de contractuele indexaties wanneer gemeenten wel de extra indexatie toepassen. Uitkomst van dit traject is een advies om vanaf 1 januari 2022 boven op de reguliere indexatie de looncomponent extra te verhogen.

Handreiking VNG

VNG heeft de toegezegde handreiking op 20 december jl. opgeleverd. Helaas gaat deze alleen in op de juridische borging van afwijken van de overeenkomsten en niet op de wijze van toepassen van de extra indexatie. De Regio heeft wel verzocht om uitsluitsel te geven over de wijze van toepassen o.a. omdat een deel van de tarieven binnen regio Gooi en Vechtstreek ongedeeld is waardoor de loongebonden component die verhoogd moet worden niet eenvoudig te herleiden is. Middels onderstaande voorstellen wordt binnen de beschikbare informatie zo goed als mogelijk invulling gegeven aan de extra indexatie.

Probleemstelling/doel

Invulling geven aan de oproep om middels een aanvullende indexatie een verbetering van de salarissen van medewerkers in de sector zorg en welzijn mogelijk te maken op zodanige wijze dat geen overcompensatie plaatsvindt die leidt tot structurele winsten.

Argumenten

1.1 Jeugdhulpvoorzieningen m.u.v. de verblijfspercelen, jeugdbescherming en jeugdreclassering, maatschappelijke ondersteuning (inkoop 2021).

In de indexatiesystematiek (zie bijlage 2 pagina 1) van de per 2021 ingekochte voorzieningen wordt de verwachte prijsstijging deels vooruit gecompenseerd. Vervolgens worden de tarieven voor de daadwerkelijke prijsontwikkeling gecorrigeerd en vindt er opnieuw gedeeltelijke compensatie vooraf plaats.

Dit omdat wanneer de loonkosten minder of juist meer stijgen dan verwacht het tarief in het volgend jaar gecorrigeerd wordt. Er vindt echter geen verrekening achteraf plaats over het voorbije jaar. Hiermee hebben zowel gemeenten als aanbieders zekerheid over de tarieven gedurende het jaar. De verwachte prijsstijging wordt berekend op basis van 50% van de voorlopige Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA). De voorlopige OVA is voor 2022 reeds gecorrigeerd met 1,13%. In de indexatiesystematiek voor deze voorzieningen is daarmee al 50% van de gevraagde extra compensatie verwerkt. Dit betekent dat om invulling te geven aan de oproep een aanvullende compensatie van 0,565% benodigd is. Omdat de bestaande systematiek voor de compensatie vooraf geen onderscheid maakt in de wel en niet loongebonden componenten en om de berekeningen niet onnodig te compliceren wordt de aanvullende indexatie toegepast op het gehele tarief.

Met de correctie voor de daadwerkelijke realisatie van de kostprijsontwikkeling 2021, de reguliere compensatie van 50% van de voorlopige OVA vooraf en de aanvullende compensatie van 0,565% wordt de totale indexatie voor de voorzieningen jeugdbescherming en jeugdreclassering, maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulpvoorzieningen m.u.v. de verblijfspercelen 3,27%. De Indexatie voor de verblijfsvoorzieningen waarvoor de tarieven per 1 januari 2021 vastgesteld zijn, wordt 3,33%.

1.2 Verblijfsvoorzieningen (tarieven herzien juli 2021)

In 2021 is aanvullend onderzoek gedaan naar de tarieven voor de residentiële verblijfsvoorzieningen jeugd. Dit heeft na besluitvorming van gemeenten geleid tot herziening van een aantal tarieven per 1 juli 2021. Gelijktijdig met deze herziening zijn ook reeds tarieven voor 2022 vastgesteld. Bij deze vaststelling is rekening gehouden met een voorlopige indexatie van 2,5%. Met een aanvullende indexatie van 0,83% wordt de indexatie van deze voorzieningen weer in lijn gebracht met de indexatie van de overige residentiële verblijfsvoorzieningen jeugd. De indexatie over 2023 en verder vindt plaats conform de overige voorzieningen die per 2021 zijn ingekocht.

1.3 Bescherming en Opvang en Gesloten Jeugdhulp

De overeenkomsten binnen Bescherming en opvang en de overeenkomst Gesloten Jeugdhulp lopen reeds langer en kennen uitsluitend een indexatie achteraf (zie Bijlage 2 pagina 2). Deze tarieven zijn in het verleden ongedeeld vastgesteld waardoor onbekend is welk deel van het tarief loongebonden is. Wel is bekend dat het merendeel van het tarief loongebonden is. Hoewel de overeenkomsten geen tariefcorrectie achteraf kennen op basis van de daadwerkelijke kostenstijging is het meerjareneffect van een eventuele te hoge compensatie vooraf nihil. Per 2023 worden vrijwel alle voorzieningen binnen Bescherming en Opvang opnieuw ingekocht waarbij er opnieuw vaststelling van tarieven zal plaatsvinden. Voor de overeenkomst Gesloten jeugdhulp geldt dat inzet van deze voorziening afgebouwd wordt en nog slechts zeer beperkt ingezet wordt. Om invulling te geven aan de oproep worden de volledige tarieven voor deze overeenkomst eenmalig 1,13% extra geïndexeerd. Met de aanvullende indexatie van 1,13% wordt de totale indexatie per 1 januari 2022 voor deze voorzieningen 3,48%.

1.4 Hulp bij het huishouden (inkoop 2021)

In de overeenkomst hulp bij het huishouden is vastgelegd dat de tarieven de loonontwikkeling van de Cao VVT volgen voor zover deze op 1 oktober in het voorafgaand jaar bekend zijn (zie bijlage 2 pagina 3). Hoewel de cao VVT, die op 31 augustus 2021 afliep, verlengd werd tot 31 december 2021 is er nog geen nieuwe cao afgesloten en lopen de onderhandelingen nog. Dit betekent dat in de nieuwe Cao met ingang van 1 januari 2022 al invulling gegeven kan worden aan de oproep tot verbetering van de lonen binnen zorg en welzijn. Op basis hiervan is een eenmalige afwijking van de contractueel overeengekomen peildatum van 1 oktober voor de indexatie van de overeenkomst hulp bij het huishouden passender dan een extra verhoging van 1,13%. Op deze wijze kan de daadwerkelijke loonontwikkeling gevolgd worden.

1.5 Algemene argumenten voor de aanvullende indexering 2022

1. De voorstellen betreffen een eenmalig indexatie vooraf om loonstijgingen mogelijk te maken maar kennen geen meerjarig effect
2. Met de voorstellen wordt invulling gegeven aan goed opdrachtgeverschap en tonen gemeenten zich een betrouwbare partner.

3. Gemeenten worden gecompenseerd via een structurele toevoeging van 94 miljoen euro aan de algemene uitkering.
4. Met de voorstellen wordt invulling gegeven aan de oproep om verbetering van de lonen binnen zorg en welzijn, waar maatschappelijk breed draagvlak voor is, mogelijk te maken.
5. Door onderscheid te maken naar de verschillende voorzieningen en de aanvullende compensatie af te stemmen op de reeds bestaande afspraken worden de extra uitgaven beperkt tot de meest noodzakelijke en wordt zo veel als mogelijk voorkomen dat overcompensatie plaatsvindt.

Kanttekeningen

1.1 Eenduidigheid

Besluitvorming t.a.v. de tarieven dient regionaal voor alle gemeenten eenduidig te zijn. I.v.m. de regionaal gezamenlijk gesloten overeenkomsten is tariefdifferentiatie per gemeente niet mogelijk.

1.2 Anders bestemmen van middelen

Het anders bestemmen van de aanvullende financiële middelen is mogelijk maar er bestaan risico's op juridische procedures met een reële kans van slagen en risico's op imagoschade.

1.3 Indexatie hulp bij het huishouden nog niet duidelijk

De indexatie voor hulp bij het huishouden bedraagt op basis van de prijsontwikkeling afgelopen jaar tenminste 1,5%. De daadwerkelijke indexatie is afhankelijk van de uitkomsten van de cao-onderhandelingen. Dit betekent dat in de komende periode een verrekening achteraf zal plaatsvinden en dat een reservering in de begroting ter hoogte van maximaal 4,5% naar verwachting afdoende is.

1.4 Ontwikkelingen kostprijzen grondstoffen

In dit voorstel wordt invulling gegeven aan de oproep om de loonkostencomponent voor de tarieven jeugdzorg en Wmo te verhogen. De kostprijs van grondstoffen (mede gerelateerd aan de energieprijzen) stijgt echter ook snel. Met name de aanbieders van de voorzieningen woningaanpassingen en trapliften worden hierdoor geraakt. Onderzocht wordt of de ontwikkeling opgevangen kan worden binnen de overeengekomen tarieven en indexaties. De (on)wenselijkheid van een correctie zal in de regionale overleggen tussen gemeenten geagendeerd worden. Voor de hulpmiddelen heeft recent een aanbesteding plaatsgevonden waarbij de leveranciers met eigen tarieven hebben kunnen inschrijven, afgestemd op de huidige kostprijzen, waardoor zij minder geraakt worden door de recente ontwikkelingen.

1.5 Indexatiesystematiek

De diverse indexatiesystematieken kunnen vereenvoudigd worden door te kiezen voor het volgen van de OVA voor (vrijwel) alle overeenkomsten. Overwogen kan worden om dit per 1/1/2023 te realiseren. De (on)wenselijkheid hiervan zal in de overleggen tussen gemeenten geagendeerd worden.

Financiën, middelen & capaciteit

In de decembercirculaire 2021 is landelijk een extra toevoeging aan de algemene uitkering verwerkt ter hoogte van € 80 miljoen voor de Wmo en Jeugdwet en € 14 miljoen voor Bescherming en Opvang.

In de navolgende tabel is in de kolom indexatie 2022 (extra) aangegeven over welke percentages besluitvorming gevraagd wordt. In de kolom Indexatie 2022 (regulier) is de indexatie opgenomen die volgens de overeenkomst in elk geval dient plaats te vinden. Ter referentie zijn in Bijlage 3 de uitgaven 2020 voor de betreffende voorzieningen opgenomen. M.u.v. de voorziening gesloten jeugdhulp betreft het uitsluitend een eenmalig extra financieel effect voor 2022 doordat de loonontwikkeling gecompenseerd wordt voordat deze daadwerkelijk gerealiseerd is. Voor de jaren 2023 e.v. wordt de daadwerkelijke loonontwikkeling 2022 verwerkt in de reguliere indexaties conform de overeenkomsten.

Voor de voorziening hulp bij het huishouden is de indexatie nog niet bekend. Op basis van de afspraken in de overeenkomst t.a.v. indexatie, een inschatting van de maximale loonontwikkeling en het effect van

de afgesproken tariefaf rondingen zal het effect van de indexatie naar verwachting maximaal 4,5% bedragen.

	Indexatie 2022 (regulier)	Indexatie 2022 (extra)	Indexatie 2022 (totaal)
Jeugdwet			
Jeugd begeleiding			
Begeleiding en verzorging	2,71%	0,57%	3,27%
Dagbesteding en vervoer	2,71%	0,57%	3,27%
Kortdurend verblijf	2,77%	0,57%	3,33%
Jeugd GGZ			
Ernstige Enkelvoudige Dyslexie	0,23%	0,00%	0,23%
Specialistische GGZ (deelprestatie verblijf)	2,77%	0,57%	3,33%
Kinderbeschermingsmaatregel, jeugdreclassering en drang	2,71%	0,57%	3,27%
Jeugdhulp			
Ambulante jeugdhulp	2,71%	0,57%	3,27%
Behandelingsgerichte dagbesteding	2,71%	0,57%	3,27%
Pleegzorg	1,40%	0,00%	1,40%
Landelijk Transitie Arrangement	2,60%	0,00%	2,60%
Jeugdhulp verblijf			
24 uren verblijf	2,77%	0,57%	3,33%
Beschermd wonen	2,35%	1,13%	3,48%
Gesloten Jeugdhulp	2,35%	1,13%	3,48%
18 plus Wmo Lokaal			
Wmo begeleiding			
Begeleiding en verzorging	2,71%	0,57%	3,27%
Dagbesteding en vervoer	2,71%	0,57%	3,27%
Kortdurend verblijf	2,77%	0,57%	3,33%
Zelfstandig leven	2,71%	0,57%	3,27%
Huishoudelijke hulp (opmerking: afhankelijk van cao minimaal)	1,50%	n.n.b.	n.n.b.
Trapliften	2,35%	0,00%	2,35%
Volwasseneneducatie	0,25%	0,00%	0,25%
Beschermd wonen Wmo	2,35%	1,13%	3,48%

Uitvoering

Na besluitvorming zal team Inkoop en Contractbeheer van de regio Gooi en Vechtstreek de tarieven 2022 indexeren en communiceren naar de gecontracteerde partners. Het team zal tevens zorgdragen voor indexatie van het tarief hulp bij het huishouden zodra het looneffect van de Cao bekend is en zorgdragen voor verrekening van de reeds gedeclareerde ondersteuning op het oude tarief. Tevens zullen de uitgaven worden gemonitord om te beoordelen of de compensatie afdoende is voor de aanvullende indexatie.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Bijlage(n)

1. Bijlage 1 Oproep VNG
2. Bijlage 2 Bepalingen indexaties in de diverse overeenkomsten
3. Bijlage 3 Jaarcijfers 2020